

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή χαλυβουργία»

COM(2013) 407 final

(2014/C 170/15)

Εισηγητής: **ο κ. Rolin**

Συνεισηγητής: **ο κ. Kotowski**

Στις 3 Ιουλίου 2013 και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με το:

«Σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή χαλυβουργία»

COM(2013) 407 final

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Βιομηχανικών Μεταλλικών (CCMI), στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της στις 21 Νοεμβρίου 2013.

Κατά την 494η σύνοδο ολομέλειας, της 10ης και 11ης Δεκεμβρίου 2013 (συνεδρίαση της 11ης Δεκεμβρίου 2013), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 156 ψήφους υπέρ, 5 κατά και 9 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει το «Σχέδιο δράσης για τον χάλυβα» που παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 11 Ιουνίου του τρέχοντος έτους. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το συγκεκριμένο σχέδιο δράσης αποτελεί βήμα προόδου· αντιλαμβάνεται δε ότι ο εν λόγω τομέας έχει στρατηγική σημασία για την Ευρώπη και αποτελεί μοχλό ανάπτυξης. Ωστόσο, η ευόδωσή του θα εξαρτηθεί τελικά από τον τρόπο εφαρμογής του.

1.2 Το σχέδιο δράσης είναι μεν μια συγκεκριμένη πρόταση, αλλά η υλοποίησή του θα χρειαστεί μήνες αν όχι χρόνια. Ωστόσο, δεδομένης της κατακόρυφης πτώσης της παραγωγής και των εισοδημάτων που σημειώθηκε εφέτος, απαιτείται ταχεία δράση για την αρωγή των εργαζομένων-θυμάτων της κρίσης και την επαναφορά ενός θετικού επενδυτικού κλίματος στον τομέα και στους συνδεδεμένους με αυτόν τομείς. Σε αντίθετη περίπτωση ενδέχεται να κλείσουν και άλλες παραγωγικές μονάδες και να χαθούν ακόμα περισσότερες θέσεις εργασίας. Με αυτά κατά νου, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να εκδώσει το συντομότερο δυνατό έναν χάρτη πορείας με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης. Ο εν λόγω χάρτης πορείας θα συζητηθεί με τους κοινωνικούς εταίρους κατά την επόμενη συνεδρίαση της ομάδας υψηλού επιπέδου.

1.3 Η περιγραφή των μέτρων του σχεδίου δράσης είναι μάλλον γενικόλογη και δεν αναλύεται επαρκώς η κυκλική διάσταση της κρίσης. Στην προσπάθεια αφ' ενός μεν να μην απολέσει ο τομέας τη στρατηγική σημασία του για την ευρωπαϊκή κατασκευαστική βιομηχανία και την απασχόληση, αφ' ετέρου δε να αποφευχθεί η περαιτέρω συρρίκνωσή του, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να λάβει τα ακόλουθα έκτακτα μέτρα:

- Διεξαγωγή λεπτομερούς εκτίμησης των υφιστάμενων δυνατοτήτων με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.
- Λήψη μέτρων για τη διευκόλυνση της χρήσης και της μεταφοράς των απομετάλλων (σκραπ), καθώς και για την πρόληψη των λαθραίων εξαγωγών.
- Μαζική διάθεση κονδυλίων από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ με έμφαση στον τομέα.
- Λήψη προσωρινών μέτρων (όπως τα «kurzarbeit» στη Γερμανία) με την κρατική υποστήριξη και/ή ενίσχυση των ήδη ληφθέντων μέτρων με σκοπό τη διατήρηση των εργαζομένων στον χαλυβουργικό κλάδο.
- Τόνωση της ζήτησης σε χάλυβα στους σχετιζόμενους τομείς, μεταξύ άλλων, με την άμεση εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων για την αυτοκινητοβιομηχανία και τον κατασκευαστικό τομέα. Γενικά, πρέπει να επιτευχθεί η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ δημοσιονομικής εξυγίανσης -μέτρα λιτότητας- και ενεργητικών βιομηχανικών πολιτικών υπέρ των επενδύσεων και της δημιουργίας θέσεων εργασίας ⁽¹⁾. Δεν αρκεί να βασιζόμαστε στην αυτοκινητοβιομηχανία και τον κατασκευαστικό τομέα για την αύξηση της ζήτησης σε χάλυβα.
- Περισσότερη στήριξη -δημόσια και μη- για τις επενδύσεις στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και διεργασιών με στόχο την περαιτέρω αναβάθμιση των παραγωγικών μονάδων και των λοιπών εγκαταστάσεων.

⁽¹⁾ CESE 1094/2013 CCMI/108

- Καθιέρωση αειφόρου προτύπου παραγωγής χάλυβα για την υποστήριξη της παραγωγής χάλυβα στην ΕΕ. Πρέπει επείγοντως να καταρτιστούν και να προαχθούν ευρωπαϊκές προδιαγραφές αειφορίας όπως το *σήμα για τα προϊόντα κατασκευών από χάλυβα* (SustSteel).
- Αντί να λάβει μέτρα εκ των υστέρων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση πρέπει να δώσει έμφαση στην πρόγνωση των αλλαγών, διευκολύνοντας λ.χ. την εφαρμογή νέων τεχνολογιών και την προσαρμογή των εργαζομένων σε αυτές.

1.4 Επίσης πρέπει να δοθεί έμφαση στην ευόδωση των ενωσιακών πολιτικών αειφορίας για το κλίμα, την ενέργεια και το εμπόριο με την προοπτική της μετάβασης του τομέα της χαλυβουργίας σε μια οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, ενεργειακά αποδοτικής, και μικρής ενεργειακής κατανάλωσης, χωρίς να επιβαρύνεται μονομερώς η χαλυβουργία στην ΕΕ. Τούτο θα επιτευχθεί επίσης με την προαγωγή φιλόδοξων πολιτικών έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας —π.χ. υπό το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020»— καθώς και με την ενεργό διάδοση οικολογικότερων και ενεργειακά αποδοτικότερων τεχνολογιών.

1.5 Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ του γενικού στόχου της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής και της δράσης της ΕΕ εν προκειμένω. Εντούτοις, πρέπει να αποδοθεί ιδιαίτερη σημασία στα ειδικά χαρακτηριστικά του τομέα και δι' αυτούς τεχνολογικούς περιορισμούς του και στις σχετικές προσπάθειες που έχουν ήδη γίνει. Πρέπει οι στόχοι της χαλυβουργίας να είναι τεχνικά και οικονομικά εφικτοί. Πρέπει να βρεθεί μια λύση έτσι ώστε τουλάχιστον οι χαλυβουργίες με τις καλύτερες επιδόσεις να μην επιβαρύνονται με επιπρόσθετο κόστος εξαιτίας των ενωσιακών πολιτικών για το κλίμα (ιδίως το σύστημα εμπορίας εκπομπών ΕΕ), αν μη τι άλλο, μέχρι να συναφθεί μια διεθνής συνολική συμφωνία για την κλιματική αλλαγή με παρόμοιους στόχους και μέτρα όσον αφορά τον τομέα της χαλυβουργίας.

1.6 Πρέπει να εντατικοποιηθεί η λήψη προσωρινών αντισταθμιστικών μέτρων για τις αυξήσεις (λόγω του συστήματος εμπορίας εκπομπών ΕΕ) στα τιμολόγια του ηλεκτρικού ρεύματος ανά την ΕΕ κατά την τρίτη περίοδο εμπορίας και πέραν αυτής. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διερευνήσει περαιτέρω το εν λόγω ζήτημα και να λάβει γρήγορα τα δέοντα μέτρα.

1.7 Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της πρότασης σύστασης ενός ενωσιακού μηχανισμού χρηματοδότησης νέων και ρηξικέλευθων τεχνολογιών στις ενεργειοβόρες βιομηχανίες. Οι δε πόροι αυτού του μηχανισμού θα προέρχονται από μέρος των εσόδων από τις πωλήσεις αδειών εμπορίας εκπομπών στην ΕΕ που θα δεσμεύεται ειδικά γι' αυτόν τον σκοπό.

1.8 Πρέπει να συνεχιστεί η διάδοση ρηξικέλευθων τεχνολογιών όπως το πρόγραμμα ULCOS (Ultra Low CO₂ Steelmaking/ Παραγωγή χάλυβα με πολύ χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα). Για την ΕΟΚΕ, έχει ιδιαίτερη σημασία η εκ του σύνεγγυς εποπτεία των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και της ενεργειακής απόδοσης των χαλυβουργιών.

1.9 Η αμοιβαιότητα και ο επί ίσοις όροις ανταγωνισμός πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εφόσον διαπιστώνονται περιπτώσεις άνισου ανταγωνισμού και εξάπλωση του προστατευτισμού στις αναδυόμενες οικονομίες, η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λαμβάνει πιο σκληρά μέτρα για την προστασία της χαλυβουργίας στην ΕΕ, χωρίς να αποκλείεται η ταχεία και συγκεκριμένη εφαρμογή εμπορικών αμυντικών μέτρων.

1.10 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την εφαρμογή ενός πλαισίου ποιότητας για την πρόβλεψη των αλλαγών και της αναδιάρθρωσης, στο οποίο θα καθορίζονται οι βέλτιστες πρακτικές στον τομέα. Θεωρεί δε ότι το πλαίσιο αυτό θα πρέπει να χρησιμοποιείται από τους διάφορους παράγοντες του τομέα ως ελάχιστο πρότυπο αναφοράς για την πρόγνωση και την αντιμετώπιση των αλλαγών με κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο μέσω της επιμόρφωσης, της αναβάθμισης των δεξιοτήτων και —όπου αυτή κρίνεται απαραίτητη— της εκ νέου κατάρτισης. Επίσης, αποτελεί μια ευκαιρία να καταστεί ο κλάδος της χαλυβουργίας στην ΕΕ πιο ελκυστικός για τα νέα και υψηλής ειδίκευσης άτομα. Συν τοις άλλοις, πρέπει να βρεθούν μακρόπνοες λύσεις για την αντιμετώπιση του ζητήματος της διαδοχής των γενεών και, προς τούτο, πρέπει να προνοήσουν οι κοινωνικοί εταίροι από όλα τα επίπεδα.

1.11 Η όσο το δυνατόν πιο υπεύθυνη κοινωνικά μετάβαση σε μια πιο ανταγωνιστική ευρωπαϊκή χαλυβουργία προϋποθέτει, κατά την ΕΟΚΕ, την εξασφάλιση στον τομέα —ομοίως με τους άλλους τομείς— της δυνατότητας άντλησης κονδυλίων από τα ενωσιακά, εθνικά και περιφερειακά ταμεία.

2. Εισαγωγή

2.1 Όπως υπογραμμίζει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο σχέδιο δράσης για τον χάλυβα, «[η] ΕΕ είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος παραγωγός χάλυβα στον κόσμο, με παραγωγή μεγαλύτερη από 177 εκατ. τόνους χάλυβα τον χρόνο, που αποτελεί το 11 % της παγκόσμιας παραγωγής». Οι χαλυβουργικές εγκαταστάσεις είναι διάσπαρτες ανά την ΕΕ με τουλάχιστον 500 παραγωγικές μονάδες εγκατεστημένες σε 24 κράτη μέλη.

2.2 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι η χαλυβουργία στην ΕΕ συνιστά βασικό παράγοντα της ευημερίας της και απαραίτητο κρίκο της αλυσίδας τροφοδοσίας της, αναπτύσσοντας και κατασκευάζοντας χιλιάδες διαφορετικά και καινοτόμα χαλυβουργικά προϊόντα και παρέχοντας, έτσι, άμεσα και έμμεσα εργασία και τα προς το ζην σε εκατομμύρια Ευρωπαίους πολίτες.

2.3 Δυστυχώς, καθίσταται πλέον σαφές ότι ο τομέας έχει πληγεί σε μέγιστο βαθμό από την τρέχουσα οικονομική κρίση που έχει εκδηλωθεί στο σύνολο των κρατών μελών της ΕΕ. Η χαλυβουργία βασίζεται σε τομείς όπως η αυτοκινητοβιομηχανία και οι κατασκευές, ο κύκλος εργασιών των οποίων έχει μειωθεί δραματικά από το 2008 μέχρι και σήμερα. Τούτο έχει οδηγήσει συνακόλουθα στην πτώση της ζήτησης σε χάλυβα εντός της Ευρώπης.

2.4 Η πτώση στη ζήτηση χάλυβα εντός της Ευρώπης έχει εκδηλωθεί με το προσωρινό κλείσιμο παραγωγικών μονάδων και την απώλεια πάνω από 60 000 θέσεων εργασίας στον τομέα.

2.5 Συνεπώς, πρέπει η ΕΕ να κινηθεί γρήγορα έτσι ώστε να αναχαιτίσει τη σημερινή κρίση και γι' αυτό η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόσφατη πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπέρ της χαλυβουργίας στην ΕΕ.

2.6 Είναι η πρώτη φορά που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει ένα συνολικό σχέδιο δράσης για τον τομέα της χαλυβουργίας, έντεκα χρόνια μετά τη λήξη της ισχύος (το 2002) της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα· αποτελεί δε τον καρπό κοινών προσπάθειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κοινωνικών εταίρων να αναδειχθεί το ζήτημα της βιομηχανικής πολιτικής και δη όσον αφορά τους κύριους βιομηχανικούς κατασκευαστικούς τομείς. Είναι επίσης ένα πρώτο βήμα προς τη χάραξη μιας πραγματικής βιομηχανικής πολιτικής που συμπεριλαμβάνει πολιτικές συναφείς με το εμπόριο, την έρευνα-ανάπτυξη, το κλίμα και την ενέργεια.

2.7 Στο σχέδιο δράσης εκτινένται μέτρα και προτάσεις ως προς τη ζήτηση, την ενέργεια, την ενεργειακή απόδοση, την κλιματική πολιτική, τον ανταγωνισμό, το εμπόριο, τις πρώτες ύλες, την έρευνα-καινοτομία. Επίσης θίγονται οι κοινωνικές πτυχές όπως η πρόσβαση στα ενωσιακά Διαρθρωτικά Ταμεία αφ' ενός μεν για τον μετριασμό του κοινωνικού κόστους της πρόβλεψης και αντιμετώπισης των αλλαγών, αφ' ετέρου δε για την τόνωση της απασχόλησης των νέων και της ανταγωνιστικότητας του τομέα.

2.8 Οι κοινωνικοί εταίροι στον τομέα της χαλυβουργίας έχουν συμβάλει σε αυτή τη μακροπρόθεσμη στρατηγική στο πλαίσιο της «Επιτροπής κοινωνικού διαλόγου της ΕΕ» οριοθετώντας διεξοδικά τα ζητήματα της χαλυβουργίας στην ΕΕ. Η κοινή αυτή ανάλυση αποτέλεσε τη βάση των συζητήσεων της στρογγυλής τράπεζας υψηλού επιπέδου που ξεκίνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με σκοπό την εκπόνηση του σχεδίου δράσης για τον χάλυβα και την προαγωγή μιας ανταγωνιστικής και βιώσιμης βιομηχανίας χάλυβα.

2.9 Ο χάλυβας αποτελεί τη ραχοκοκαλιά των ευρωπαϊκών κατασκευαστικών βιομηχανιών και παραμένει μοχλός τεχνολογικής καινοτομίας απαραίτητος για τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας σε συνδεδεμένους τομείς όπως η αυτοκινητοβιομηχανία, οι κατασκευές, η αεροδιαστημική βιομηχανία, η ενέργεια κ.λπ. Εξάλλου, εφόσον η ΕΕ επιθυμεί να επιτύχει τον στόχο της αύξησης του ποσοστού της βιομηχανίας από το σημερινό 15,2% στο 20% του ΑΕγχΠ, εξίσου σημαντική είναι η ύπαρξη ενός εύρωστου χαλυβουργικού τομέα ⁽²⁾.

2.10 Η χαλυβουργία στην ΕΕ διαθέτει αρκετά στοιχεία ενεργητικού και μη με τη μορφή σύγχρονων εγκαταστάσεων, προϊόντων προηγμένης τεχνολογίας, πελατείας που επιβάλλει τη συνεχή ανανέωση προϊόντων, μια δίολου αμελητέα εγχώρια αγορά και ειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Εντούτοις, σήμερα καλείται να βρει λύση σε σοβαρά προβλήματα όπως η χαμηλή ζήτηση, το αυξανόμενο ενεργειακό κόστος, η εξάρτηση από εισαγόμενες πρώτες ύλες και ο συχνά αθέμιτος ανταγωνισμός.

2.11 Το σχέδιο δράσης είναι ένα έγγραφο που περιέχει τα σημαντικότερα στοιχεία που άπτονται του χαλυβουργικού τομέα με έμφαση σε ένα σύνολο πιθανών μέτρων που θα μπορούσαν να λάβουν βασικοί παράγοντες και θεσμικά όργανα από διάφορα επίπεδα.

2.12 Όπως προβλέπεται στο έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η επίσημη ομάδα υψηλού επιπέδου θα επιβλέπει την εφαρμογή του σχεδίου δράσης και την επίδρασή του στην ανταγωνιστικότητα, τη βιωσιμότητα και την απασχόληση του τομέα.

3. Παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ

3.1 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι η ιδιαίτερα ανησυχητική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει ο ευρωπαϊκός χαλυβουργικός τομέας έχει συμπεριληφθεί στο θεματολόγιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και τα κράτη μέλη έχει δώσει στα δεύτερα την ευκαιρία τόσο να εκφράσουν τις απόψεις τους ως προς τα προβλήματα που ταλανίζουν τον τομέα στην ΕΕ, όσο και να προτείνουν πιθανές λύσεις για τη διατήρηση της ευρωστίας του. Αυτές οι διαβουλεύσεις κατέληξαν στην εκπόνηση του σχεδίου δράσης για μια ανταγωνιστική και βιώσιμη χαλυβουργία στην ΕΕ.

⁽²⁾ COM(2012) 582 final.

3.2 Το εν λόγω σχέδιο δράσης αποτελεί ένα πρώτο μέτρο στήριξης της προσπάθειας του τομέα της χαλυβουργίας να αντεπεξέλθει στις σημερινές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις μέσω της δημιουργίας ενός νέου πλαισίου βιομηχανικής πολιτικής για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας και του εργατικού δυναμικού του κλάδου στην Ευρώπη. Μολονότι το σχέδιο δράσης διαπνέεται από ένα γενικό πνεύμα αισιοδοξίας, η ευόδωσή του θα εξαρτηθεί τελικά από τον τρόπο εφαρμογής του. Προϋπόθεση για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων είναι η ύπαρξη σαφούς βραχυπρόθεσμης, μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης στρατηγικής σε συνδυασμό με τα αναγκαία νομικά, οικονομικά και υλικοτεχνικά μέσα.

3.3 Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η εφαρμογή του σχεδίου δράσης πρέπει να συμβάλει στα εξής:

- Στη δημιουργία των βασικών συνθηκών για τη διατήρηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης της ευρωπαϊκής χαλυβουργίας τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Η ικανότητα του τομέα να αντεπεξέρχεται στις νέες οικονομικές συνθήκες επηρεάζεται από τις πολιτικές για την έρευνα, την καινοτομία, το περιβάλλον, την ενέργεια, το εμπόριο, τον ανταγωνισμό κ.λπ. Σκοπός του σχεδίου πρέπει να είναι η διαμόρφωση αυτών των πολιτικών κατά τρόπο ώστε να δίνεται λύση στα ζητήματα που αφορούν τον τομέα.
- Στη στήριξη της χαλυβουργίας –η οποία δέχτηκε και δέχεται σοβαρό πλήγμα εξαιτίας της οικονομικής κρίσης– με σκοπό την αντιμετώπιση της οικονομικής δυστοκίας. Από την αρχική εκδήλωση της κρίσης, ο τομέας της χαλυβουργίας αντέδρασε άμεσα στην πτώση της ζήτησης σε χάλυβα μειώνοντας τις μόνιμες και τις προσωρινές δυνατότητες παραγωγής. Σημειωτέον δε ότι από το 2008 ο κλάδος έχει απολέσει το 15,5% των θέσεων εργασίας του (πηγή: EUROFER).
- Στην κατοχύρωση του μέλλοντος της ευρωπαϊκής χαλυβουργίας. Δεν αποκλείεται οι εγκαταστάσεις παραγωγής και οι υψικάμνοι που έχουν παύσει να λειτουργούν να αντικατασταθούν ή να μην τεθούν εκ νέου σε λειτουργία. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, όταν ανακάμψει η ζήτηση, η οικονομία της ΕΕ κινδυνεύει να καταστεί κατά βάση εισαγωγέας χάλυβα.
- Στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και του κανονιστικού πλαισίου της χαλυβουργίας στην ΕΕ. Το κόστος των πρώτων υλών, της ενέργειας, του εργατικού δυναμικού και του κανονιστικού πλαισίου στην ΕΕ είναι από τα υψηλότερα παγκοσμίως. Η τιμή του φυσικού αερίου στην ΕΕ είναι τριπλάσια ή και τετραπλάσια αυτής που ισχύει στις ΗΠΑ, η δε τιμολόγηση του ηλεκτρικού ρεύματος διπλάσια· μάλιστα, οι αποκλίσεις αυτές αναμένεται να διευρυνθούν.
- Στην ενίσχυση όσων εργαζομένων και περιφερειών έχουν πληγεί σοβαρά από την κρίση και στη στήριξη της προσπάθειάς τους να σχεδιάσουν και να χειριστούν καλύτερα τις συντελούμενες αλλαγές με τη βοήθεια της επιμόρφωσης, της αναβάθμισης των δεξιοτήτων και –εφόσον χρειάζεται– με την εκ νέου κατάρτισή τους. Ήδη έχουν χαθεί χιλιάδες θέσεις εργασίας και απειλούνται πολλές ακόμα. Επίσης, έχουν αυξηθεί γενικά οι εποχικές θέσεις με συνέπεια να δυσχεραίνεται η μεταβίβαση βασικών δεξιοτήτων και τεχνογνωσίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις αυτό επηρεάζει την ποιότητα της παραγωγής ή θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των εργαζομένων.

Γενικά

3.4 Ένας από τους βασικούς στόχους της ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα τη βιομηχανική πολιτική είναι ο βιομηχανικός τομέας να αντιστοιχεί στο 20% του ΑΕγχΠ της ΕΕ μέχρι το 2020. Η ΕΟΚΕ ενστερνίζεται αυτή την επιδίωξη καθώς έτσι ωφελείται και ο χαλυβουργικός τομέας. Εντούτοις, η εκπλήρωση αυτής της επιδίωξης θα είναι δύσκολη χωρίς τη διευκόλυνση της χρηματοδότησης από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης.

3.5 Η κατάσταση της αγοράς θα εξαναγκάσει τους παραγωγούς χάλυβα να εξακολουθήσουν να επιφέρουν δύσκολες διαρθρωτικές αλλαγές (δεν πρέπει να αποκλειστούν ενδεχόμενες συγχωνεύσεις, εξαγορές ή και χρεωκοπίες). Η πραγματοποίηση ακριβών επενδύσεων στην καινοτομία, η παραγωγή χάλυβα υψηλής ποιότητας, η βελτίωση της ποικιλίας των προσφερόμενων τελικών προϊόντων, οι περαιτέρω μειώσεις του κόστους ανά τύπο και η καθιέρωση διεργασιών με τη χρήση χάλυβα ίδιας παραγωγής είναι μεν σημαντικές παράμετροι, αλλά επί του παρόντος, η χρηματοδότησή τους είναι δύσκολη ή και αδύνατη.

Το κατάλληλο κανονιστικό πλαίσιο

3.6 Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη που παρήγγειλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εκτίμηση του σωρευτικού κόστους του χαλυβουργικού τομέα στην ΕΕ, σε κανονικές συνθήκες το κανονιστικό κόστος δεν αποτελεί την βασική αιτία της μειωμένης ανταγωνιστικότητας λόγω υψηλού κόστους. Ωστόσο, σε περιόδους κρίσης, το ενωσιακό κανονιστικό κόστος ενδέχεται να έχει σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα της χαλυβουργίας⁽³⁾. Συνεπώς, το κανονιστικό πλαίσιο πρέπει να αξιολογείται με κριτήριο τόσο το κόστος όσο και τα οφέλη.

3.7 Επίσης, είναι αναγκαίο να συμμετέχουν άμεσα οι κοινωνικοί εταίροι του χαλυβουργικού τομέα στην αξιολόγηση του κανονιστικού πλαισίου.

Τόνωση της ζήτησης χάλυβα

3.8 Όπως υπογραμμίζεται και στο έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: «Στην ΕΕ, η ζήτηση του χάλυβα εξαρτάται από την οικονομική και δημοσιονομική κατάσταση ορισμένων βασικών κλάδων παραγωγής που χρησιμοποιούν χάλυβα –π.χ. οι τομείς των κατασκευών και της αυτοκινητοβιομηχανίας [...]»⁽⁴⁾. Δυστυχώς, η τρέχουσα οικονομική κρίση περιορίζει σε μεγάλο βαθμό τη ζήτηση από αυτούς τους τομείς, προκαλώντας πτώση της συνολικής ζήτησης σε χάλυβα.

3.9 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βασίζεται στο σχέδιο δράσης «CARS 2020»⁽⁵⁾, καθώς και στην πρωτοβουλία υποστήριξης των αειφόρων κατασκευών⁽⁶⁾ για την τόνωση της ζήτησης σε χάλυβα εντός της ΕΕ. Δεδομένου του επείγοντος χαρακτήρα της κατάστασης στη χαλυβουργία, κρίνουμε ότι τα σχέδια αυτά δεν είναι αρκετά συγκεκριμένα και επαρκή για να ωφελήσουν άμεσα τον τομέα.

3.10 Η ζήτηση σε χάλυβα μπορεί να ενισχυθεί μέσω της διευκόλυνσης της πραγματοποίησης μεγαλεπήβολων και μακρόπνοων έργων υποδομών και της τόνωσης της αγοραστικής δύναμης του Ευρωπαίου πολίτη με σκοπό την ανάκαμψη των εγχώριων αγορών.

Ισότιμες συνθήκες παγκοσμίως

3.11 Την τελευταία δεκαετία, η χαλυβουργία στην ΕΕ έχει υποστεί σοβαρότατες ζημιές εξαιτίας των αθέμιτων εμπορικών τακτικών, του προστατευτισμού τρίτων χωρών και της υπερσυγκέντρωσης παραγωγών πρώτων υλών. Συνεπώς, πρέπει να αντιμετωπιστούν επείγοντως όλες οι περιπτώσεις αθέμιτου ανταγωνισμού με θύμα την χαλυβουργία στην ΕΕ με τρόπο εύστοχο όσο και ταχύ. Τούτο καθίσταται ακόμα πιο επιτακτικό λόγω των πλεονασματικών δυνατοτήτων του τομέα παγκοσμίως, κάτι το οποίο ωθεί ορισμένες τρίτες χώρες να ακολουθούν αθέμιτες εμπορικές τακτικές για να εξάγουν τα δικά τους παραγωγικά πλεονάσματα.

Πολιτικές για την ενέργεια, το κλίμα, τους πόρους και την ενεργειακή απόδοση υπέρ της ανταγωνιστικότητας

3.12 Για να συνεχίσει να υπάρχει η χαλυβουργία στην ΕΕ, πρέπει οι βιομηχανίες του τομέα να πρωτοστατούν στις τεχνολογικές εξελίξεις και δη στην εφαρμογή των πιο πρόσφατων εξ αυτών όσον αφορά την παραγωγή σε συνάρτηση με τον περιορισμό των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την ενεργειακή απόδοση, εφόσον είναι οικονομικά βιώσιμες.

3.13 Η χαλυβουργία στην ΕΕ αποτελεί μια ενεργειοβόρα βιομηχανία που είναι αναγκασμένη να προμηθεύεται επί του παρόντος ενέργεια σε υψηλές τιμές σε σχέση με τους περισσότερους διεθνείς ανταγωνιστές της. Καθότι πρόκειται για μια βιομηχανία που χρειάζεται μεγάλα κεφάλαια για να λειτουργήσει, η σταθερότητα, η προβλεψιμότητα και ανταγωνιστικότητα παγκοσμίως των τιμών της ενέργειας αποτελούν βασικούς όρους για τη μακροήμερευση του τομέα.

3.14 Εύλογα το σχέδιο δράσης επικεντρώνεται στη συμβολή των προϊόντων και υλικών χάλυβα στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Όσον αφορά τις παραγωγικές διεργασίες, με τις υπάρχουσες τεχνολογίες η βιομηχανία βρίσκεται στα όρια της και άρα δεν μπορεί να εκπληρώσει τους εμβληματικούς στόχους που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έως το 2050. Η ουσιαστική αναβάθμιση μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω καινοτόμων τεχνολογιών. Επομένως, η τριάδα έρευνας-ανάπτυξης-καινοτομίας και τα οικονομικά μέσα για τη χρηματοδότηση του δίπολου έρευνας-ανάπτυξης αποκτούν κεφαλαιώδη σημασία. Με αυτά κατά νου, η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να προαχθούν, υπό το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», η έρευνα-ανάπτυξη, πιλοτικά έργα και έργα επίδειξης για νέες τεχνολογίες και για τεχνολογίες πιο οικολογικές και αποδοτικές από πλευράς ενέργειας και πόρων.

3.15 Μολονότι με τις υπάρχουσες τεχνολογίες η χαλυβουργία συνολικά έχει αγγίξει σχεδόν τα όριά της, υφίστανται μονάδες που δεν έχουν ακόμα εξαντλήσει τις δυνατότητές τους ως προς τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης ή της αποδοτικότητας των πόρων, πάντα με τις σημερινές τεχνολογίες. Επομένως, πρέπει να δοθούν κίνητρα στις εταιρείες να επενδύσουν στις καλύτερες διαθέσιμες τεχνολογίες.

⁽³⁾ Κέντρο Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής (CEPS), *Assessment of Cumulative Cost Impact for the Steel Industry* («Εκτίμηση σωρευτικού κόστους για τη χαλυβουργία»), 2013.

⁽⁴⁾ COM(2013) 407.

⁽⁵⁾ COM(2012) 636 final.

⁽⁶⁾ COM(2012) 433 final.

3.16 Οι τιμές της ενέργειας και των πρώτων υλών συνιστούν επί του παρόντος κίνητρο για την επιδίωξη της καινοτομίας. Μολονότι τη βασική ευθύνη για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία έχει η βιομηχανία, κρίνεται αναγκαία η υποστήριξη της έρευνας, της ανάπτυξης, των πιλοτικών έργων, των έργων επίδειξης και της εφαρμογής των νέων τεχνολογιών. Καθότι το μεγαλύτερο μέρος του κόστους παραγωγής αναλογεί στις πρώτες ύλες και την ενέργεια, το ζητούμενο είναι ο περιορισμός των αποκλίσεων του κόστους έναντι των ανταγωνιστών της ΕΕ.

3.17 Η κρίση και οι δραστικές δημοσιονομικές περικοπές έχουν υπονομεύσει σοβαρά τη δυνατότητα αποζημίωσης των χαλυβουργιών σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ, γεγονός που ενδέχεται να δημιουργήσει συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού ανά την Ευρώπη.

Καινοτομία

3.18 Τις τελευταίες δεκαετίες, η χαλυβουργία στην ΕΕ έχει καταφέρει να διατηρήσει το συγκριτικό της πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της χάρη στις αναβαθμίσεις ως προς την αποδοτικότητα, την ανανέωση των προϊόντων της και την ουσιαστική αύξηση της παραγωγικότητας του εργατικού της δυναμικού. Εντούτοις, στις παρούσες συνθήκες είναι δύσκολο να επιτευχθούν εν προκειμένω περαιτέρω βελτιώσεις όσο δεν καλυτερεύουν η κατάσταση στην αγορά και το κανονιστικό επιχειρηματικό πλαίσιο.

3.19 Η ανάπτυξη νέων οικονομικά βιώσιμων τεχνολογιών πρέπει να συμβαδίζει με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής χαλυβουργίας έναντι των ανταγωνιστών της παγκοσμίως. Η μείωση της έντασης της παραγωγής ως προς την ενέργεια και τις πρώτες ύλες θα οδηγήσει στη μείωση του κόστους και θα καταστήσει την ευρωπαϊκή χαλυβουργία ακόμα πιο ανταγωνιστική.

Η κοινωνική διάσταση: αναδιάρθρωση και ανάγκες σε δεξιότητες

3.20 Στο σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εντοπίζεται μεν το πρόβλημα της έλλειψης στο μέλλον σε δεξιότητες εξαιτίας κυρίως της γήρανσης του εργατικού δυναμικού, αλλά δεν λαμβάνεται επαρκώς υπόψη η «απώλεια» τεχνογνωσίας και δεξιοτήτων εξαιτίας των αναδιρθρώσεων. Συν τοις άλλοις, η διαδοχή των γενεών προϋποθέτει την εξεύρεση συστηματικών λύσεων, ιδίως ενόψει της απότομης ανόδου της ανεργίας των νέων.

3.21 Η λήψη προσωρινών μέτρων για την υποστήριξη των εργαζομένων είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση της οικονομικής ύφεσης, τη διατήρηση του εργατικού δυναμικού, των δεξιοτήτων του και, εν τέλει, το μέλλον της χαλυβουργίας.

Η ομάδα υψηλού επιπέδου

3.22 Δεδομένης της κατάστασης εκτάκτου ανάγκης στην οποία βρίσκεται ο χαλυβουργικός τομέας στην ΕΕ, η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με απογοήτευση ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχεδιάζει να συγκαλείται μόνο μία φορά τον χρόνο συνεδρίαση της ομάδας υψηλού επιπέδου. Λόγω της αστάθειας που παρατηρείται επί του παρόντος στον τομέα, απαιτείται συνεχής ενημέρωση έτσι ώστε να λαμβάνονται αποφάσεις συνδεδεμένες με την επικαιρότητα.

3.23 Τέλος, θεωρούμε ότι μέσα στο δωδεκάμηνο που έπεται της έγκρισης του σχεδίου δράσης πρέπει να διεξαχθεί εκτίμηση επιπτώσεων του σχεδίου στην ανταγωνιστικότητα του τομέα. Για λόγους μεγιστοποίησης της ακρίβειας και της αντικειμενικότητας αυτής της εκτίμησης, κρίνουμε απαραίτητη τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη σχετική συζήτηση. Απαιτείται καλύτερος συντονισμός των εργοδοτών με τους εκπροσώπους των εργαζομένων σε ενωσιακό, εθνικό, τοπικό και επιχειρηματικό επίπεδο με στόχο την πιο υπεύθυνη εφαρμογή του σχεδίου δράσης.

Βρυξέλλες, 11 Δεκεμβρίου 2013

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η ακόλουθη τροπολογία συγκέντρωσε τουλάχιστον το ένα τέταρτο των εκπεφρασμένων ψήφων, αλλά απορρίφθηκε στην πορεία των συζητήσεων (άρθρο 54, παράγραφος 3, του Εσωτερικού Κανονισμού):

Σημείο 1.11

Να τροποποιηθεί ως εξής:

1.11 Η όσο το δυνατόν πιο υπεύθυνη κοινωνικά μετάβαση σε μια πιο ανταγωνιστική ευρωπαϊκή χαλυβουργία προϋποθέτει, κατά την ΕΟΚΕ, την εξασφάλιση στον τομέα –ομοίως με τους άλλους τομείς– της δυνατότητας άντλησης κονδυλίων από τα ενωσιακά, ~~εθνικά και περιφερειακά~~ ταμεία.

Αιτιολογία

Η πιο σύντομη διατύπωση αποτρέπει λεπτομερείς περιγραφές των ταμείων και παρέχει επαρκή ευελιξία στους φορείς χωρίς τη δημιουργία πιθανών στρεβλώσεων της αγοράς στον τομέα αυτό.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ	70
Ψήφοι κατά	77
Αποχές	12
